

УДК 821.161.2-1

DOI: <https://doi.org/10.31499/2415-8828.2.2025.347009>Наталія Поліщук*

СЕНСОРНЕ ПИСЬМО Й АРОМАТ ЯК ТРИГЕР ПАМ'ЯТІ В ДІАСПОРНОМУ ОПОВІДАННІ «АРОМАТ ЖАСМИНУ» КАТЕРИНИ ФРІАС

У статті досліджено особливості сенсорного письма та роль аромату як тригера пам'яті в оповіданні «El aroma a jazmín» («Аромат жасмину») сучасної української письменниці Катерини Фріас, яка живе та творить в Іспанії. Аналіз зосереджено на системі чуттєвих образів – нюхових, зорових, слухових, дотикових і смакових, що формують емоційну атмосферу тексту й виступають засобом відтворення пам'яті, почуттів та ідентичності. Особливу увагу приділено нюховим асоціаціям, зокрема аромату жасмину, який слугує метафорою минулого й одночасно каталізатором творчості. У контексті діаспорної літератури твір Катерини Фріас розглянуто як приклад поєднання українських та іспанських культурних кодів, де сенсорна образність стає способом осмислення досвіду еміграції, втрати, адаптації та пошуку «свого» в іншому просторі. Акцент зроблено на інтеркультурних мотивах, психології пам'яті та автописемі як формах саморефлексії сучасного автора. Також порушується тема війни, яка постає тлом і проявляється крізь деталі в художньому тексті. У статті наголошено на важливості дослідження літератури української діаспори як невіддільної частини сучасного українського літературного процесу.

Ключові слова: сенсорне письмо, аромат як тригер пам'яті, Катерина Фріас, література української діаспори в Іспанії, культурна ідентичність, образ долі в емігрантських творах, тло та деталі війни крізь призму побутових історій.

Polishchuk Nataliia. Sensory writing and aroma as a trigger for memory in the diasporic story «The Scent of Jasmine» by Kateryna Frias.

The article explores the peculiarities of sensory writing and the role of scent as a memory trigger in the short story «*El aroma a jazmín*» («*The Scent of Jasmine*») by contemporary Ukrainian writer Kateryna Frias, who lives and works in Spain. The analysis focuses on the system of sensory imagery – olfactory, visual, auditory, tactile, and gustatory – that shapes the emotional atmosphere of the text and serves as a means of reproducing memory, feelings, and identity. Particular attention is paid to olfactory associations, especially the scent of jasmine, which functions as a metaphor for the past and at the same time as a catalyst for creativity. In the context of diasporic literature, Kateryna Frias's work is viewed as an example of the fusion of Ukrainian and Spanish cultural codes, where sensory imagery becomes a way of understanding the experience of emigration, loss, adaptation, and the search for one's own self in another space. The emphasis is placed on intercultural motifs, the psychology of memory, and autobiographical writing as forms of self-reflection of a contemporary author. The theme of war is also addressed, serving as a background and revealing itself through details within the literary text. The article emphasizes the importance of studying the literature of the Ukrainian diaspora as an integral part of the contemporary Ukrainian literary process.

Keywords: sensory writing, scent as a memory trigger, Kateryna Frias, literature of the Ukrainian diaspora in Spain, cultural identity, the image of fate in émigré works, the background and details of war through the prism of everyday stories.

Вступ. Сучасна молода українська письменниця Катерина Фріас, яка живе в діаспорі, зокрема в Мадриді, та пише іспанською мовою на українські теми й ближче знайомить іспаномовну аудиторію з Україною, у творах демонструє майстерне сенсорне письмо – низку художніх прийомів, у яких активно використовує органи чуття: зір, слух, нюх, смак, дотик для створення емоційного ефекту та занурення читача в текст і побудови асоціативного ряду.

Розглянемо докладніше її оповідання «Аромат жасмину» зі збірки короткої прози «За синіми і жовтими гардинами», що побачила світ 2025 р. у видавництві «Альфар» (Іспанія). Написана іспанською мовою, вона вміщує десять оригінальних оповідань. За словами авторки, важливим чинником для їх створення стала еміграція та війна. У книзі К. Фріас порушує теми мови, пошуку ідентичності, культурної та історичної пам'яті. Народилася письменниця в м. Луганську, навчалася в Києві, опісля проживала й працювала деякий час у Німеччині, в Мюнхені, а згодом переїхала в Іспанію, де сплела нові культурні та родинні зв'язки. Авторка є переможницею одного з іспанських літературних конкурсів і яскравою представницею української літературної діаспори в Іспанії.

Мета студії – глибше дослідити літературні процеси в українській діаспорі, що дає змогу ширше осягнути новітню українську літературу – її мотиви, теми, жанрові форми та нові імена, які з'являються не лише в Україні, а й поза її межами. Важливо осмислити це явище як цілісне й унікальне, не ізольоване, а таке, що виявляє взаємозв'язки, тяглість традиції та нові культурні впливи. Такий підхід дає змогу побачити українське письменство в європейському і світовому контексті – через діалог і взаємодію культур на прикладі окремих творів. Для дослідження використано різні **методи**: студії культури пам'яті, психологію творчості, порівняльний аналіз та історико-літературний підхід.

Виклад основного матеріалу. У згаданому оповіданні «Аромат жасмину», що є другим у збірці Катерини Фріас, жасминовий запах постає не тільки як спогад про минуле кохання. Також авторка

* Наталія Поліщук, письменниця, членкиня НСПУ, докторантка факультету філології Університету Саламанки (USAL) (Саламанка, Іспанія); e-mail: idu058882@usal.es.

звертається і до зорових образів – це кольори, світло, тіні, одяг, зовнішність, міміка героїв, наприклад густі кучері Валерії, червона помада, похмуре лютневе небо над Мадридом. Слухові образи – це різноманітні інтонації, музика, голос, вуличний шум, як, скажімо, в іншому її оповіданні під назвою «La estación de tren» («Вокзал»). Дотикові образи – тепло, холод, наприклад прохолодний вітер, тепло і затишок кав'ярні. Згадка та опис смаку їжі, напоїв, національних страв, скажімо борщу та вареників, млинців чи кави.

Місце дії художньої історії К. Фріас – це Мадрид (Іспанія) та Київ (Україна). Також згадано Будапешт (Угорщина) як місто, куди у зв'язку з повномасштабним російським вторгненням релокували український бізнес. Головних героїв в оповіданні одразу три: «я» (чоловіче) – письменник, фрілансер; Валерія – українка, «jefa del departamento de marketing» (керівниця відділу маркетингу в одній із міжнародних компаній); Патрісія – офіціантка латиноамериканського походження. Обидві героїні символізують українське минуле й сучасну іспанську дійсність. Епізодично згаданий спільний знайомий Роман. Прикметно, що жіночі персонажі мають відмінні характери й зовнішність, які описані через деталі. Наприклад, Валерія – струнка, яскрава, кучерява, впевнена, але в симпатіях стримана, зосереджена на собі. Патрісія, навпаки, кокетлива, одразу проявляє інтерес до спілкування, брюнетка з пишними формами. Тож дві жінки є двома векторами: одні стосунки – довгі, емоційно насичені, але без логічного продовження, інші – короткі, проте з перспективою розвитку. І між ними вимальовується любовний трикутник (я, Валерія та Патрісія).

Щодо часу, то в оповіданні йдеться про проміжок – останні приблизно 10 років до умовно «наших днів», є позначки типу «сьогодні», а також більш конкретна вказівка про весну 2014 року – час, коли почалася російсько-українська війна. Можемо припустити, що відлік іде саме з початку війни, оскільки в тексті присутні контекст і тло війни, які впливають на долі персонажів: «*La última vez que nos vimos fue en la primavera de 2014, ya después de nuestra separación. Nos encontramos por casualidad en el centro de Kiiv, cerca de Maidan. Recuerdo que impresionó lo atractiva y segura de sí misma que se había vuelto: labios pintados de rojo, cabello largo y rizado, chaqueta de cuero negra y jeans ajustados que realizaban perfectamente su esbelta figura*» [Frias 2025, с. 29] («Останній раз ми бачилися навесні 2014 року, вже після нашого розлучення. Ми випадково зустрілися в центрі Києва, неподалік від Майдану. Я пам'ятаю, як вразила її привабливість і впевненість у собі: червоні губи, довге кучеряве волосся, чорна шкіряна куртка і обтягуючі джинси, які ідеально підкреслювали її струнку фігуру»).

Отже, час відділення від Батьківщини в оповіданні К. Фріас збігається з часом розлуки з коханою людиною, а особисті історії та загальна ситуація тісно переплетені. Також уже в першому реченні натрапляємо на слово *минуле*: «*Aparque mi coche aproximadamente a un kilómetro del café donde he quedado con Valeria y me dirijo con rapidez hacia mi pasado*» або «*Acelero, dejando atrás a mi ex de forma metafórica en el pasado*» [Frias 2025, с. 33]. («Я припаркував свою машину приблизно за кілометр від кав'ярні, де домовився зустрітися з Валерією, і швидко попрямував до свого «минулого»).

Колишній етап у тексті передано, зокрема, словами *пам'ятаю*, *впізнаю* або *як раніше*. Та чи насправді минуло «минуле», чи воно все ще залишається актуальним, як і стосунки, які тривають у часі, як і спогади, пов'язані з рідною землею? Саме на це питання мають знайти відповідь герої. Авторка розмірковує, чи можна відродити почуття людей, які розділені по країнах.

Бачимо, що українські персонажі демонструють деякі зовнішні зміни і свою внутрішню сталість водночас. Наприклад, у Валерії: «*Su cabello es más corto de lo que recordaba, ha adelgazado un poco y su mirada es más seria, casi un poco triste*» [Frias 2025, с. 30]. («Її волосся коротіше, ніж я пам'ятав, вона трохи схудла, а погляд став серйознішим, майже сумним»). Валерія стверджує те ж саме, коли розповідає Романові: «*Parece que no ha cambiado nada... Es que siempre me echaba en cara mi ambición... Sigue igual, centrado en sí mismo, buscando una admiradora más que una pareja en igualdad. – Y sabes qué? Parece que la ha encontrado. Mientras esperaba el taxi, vi pasar su coche con una mujer morena a su lado. – Hace una pausa. Para controlar su voz que empieza a temblar con la emoción y luego sigue algo rendida: Quizás lo necesitaba ver, para cerrar por fin este capítulo*» [Frias 2025, с. 34]. («Здається, він нітрохи не змінився... Він завжди дорікав мені за мою амбіційність... Він такий самий, зосереджений на собі, шукає шанувальницю, а не рівну партнерку. І знаєш що? Схоже, він її знайшов. Поки я чекала на таксі, я побачила його машину з брюнеткою поруч. – Вона робить паузу, щоб контролювати свій голос, який починає тремтіти від хвилювання, а потім продовжує трохи знесилено: – Можливо, мені потрібно було це побачити, щоб нарешті закрити цю главу»).

Отже, доходимо висновку, що минуле не минає швидко, а виходить за межі часу і залишається актуальним доти, доки герої самі його не відпустять чи не переосмислять. Така концепція минулого є наскрізною темою тексту. Навколо змінюється багато: міста, робота, нові відносини, але характерні риси людей і сформовані моделі їхньої поведінки залишаються. Наприклад, Валерія так і не

наважується розпитати головного героя про особисте життя, уникаючи цієї теми, а він вагається запросити її на презентацію своєї книги. Дистанція, яка була колись, зберігається й тепер, попри роки, інтерес і, здавалося, теплі почуття. У цьому всьому – певний смуток. Спільним є тільки минуле, тільки приємні спогади в час, коли кожен уже живе окремим життям. Що ж залишається? Аромат парфумів...

Тема долі й містичного збігу обставин також лейтмотивом проходить крізь текст: «...*un cruce cerca del mismo café donde acabo de tener mi cita «destino» («доли»)*», – і одразу ж думка доповнюється сумнівом: «*O, tal vez, no tan «destino»*» [Frias 2025, с. 33], що тримає читача в напрузі: як же завершилася зустріч головних героїв? «*Parece que el destino ha vuelto a tomar su decisión, y de nuevo no a nuestro favor*». Мотиви оповідання «Аромат жасмину» Катерини Фріас актуальні для емігрантської літератури, зокрема мотив «незавершених» стосунків, знакових зустрічей, а також віра в долю. Більш того, у складні моменти життя, коли герої ніби перебувають «на межі», саме тоді включається віра в щось вище, трансцендентне. Образ долі – це також відгомін української народнописенної традиції та навіть міфологічного мислення. Віднаходимо його в романтичній і більш модерній літературі. Згадати хоч би творчість Тараса Шевченка: кілька його віршів мають назву «Доля», в яких вона – це історичні чи соціальні умови, що не залежать від людини, однак часто визначають її шлях, відтак у тих чи в тих ситуаціях людина постає не як творець власного життя, а «гвинтик» у механізмі долі. Вимушена еміграція та війна – не залежні від бажання людей, які змушені пристосовуватися до нових умов. Тому образ «долі», яка стоїть за перипетіями персональних історій, раз по раз з'являється в літературі української діаспори, як і в цьому ілюстративному творі.

Як було зазначено, війна постає як тло, передане через репліки, оцінки, внутрішні переживання. Зокрема, в очах Валерії – помітний сум через: «*de la complicada situación en Ucrania...*», «*Pero al mismo tiempo me siento un poco incómodo. Quizá porque he perdido varios amigos de la infancia en la guerra y la manera tan racional con la que la situación de su antigua jefa me molesta, o quizá es por su mirada y su desinterés por mi vida*». («Складна ситуація в Україні...», «Але водночас я відчуваю певну незручність. Можливо, тому що я втратив кількох друзів дитинства на війні, і мене дратує її раціональне ставлення до ситуації своєї колишньої начальниці, а може, це через її погляд і байдужість до мого життя»). Війна розірвала зв'язки, забрала друзів, вплинула на умови та місце роботи: «*Hace dos años trasladaron la empresa a Budapest debido al peligro de bombardeos y demás. A mí me vino genial, porque mi jefa se marchó. No quería abandonar a su marido que, al estar en edad militar, no podía salir del país. Así que me quedé con su puesto y estoy muy contenta*» [Frias 2025, с. 31]. («Два роки тому компанію перенесли до Будапешта через небезпеку бомбардувань та інших загроз. Мене це не надто засмутило, оскільки моя начальниця звільнилася. Вона не хотіла залишити свого чоловіка, який, будучи призовного віку, не міг виїхати з країни. Тож я залишилася на її місці і дуже задоволена»).

Можливо, саме тому Валерія не наважується створити сім'ю в кризовий час, а головного героя задовольняють тимчасові стосунки, він усвідомлює, що нині довгі й глибокі взаємини – не на часі. Він охочіше реагує на зацікавлений і кокетливий погляд офіціантки: «*Al mismo tiempo capto la sonrisa coqueta de la camarera, lo cual me inyecta un chorro de seguridad*». Натомість відносини з Валерією несуть тривожність – дається взнаки війна як фоновий чинник. Війна – час невизначеності та загрози, проєктований на особисте життя. Чи не через це герої не можуть побудувати особисте життя, адже несуть у собі цю крихку дійсність і травматичний досвід? Питання залишається відкритим.

Це оповідання хоч і коротке, але діалогічне. Є описи героїв, пейзажу, атмосфери. Ймовірно, на скорочену форму оповіді та письмо нового покоління літераторів впливають соцмережі – зауважуємо фрагментарність, стислість, концентрованість тексту. Також авторка описує сучасних молодих людей, які працюють онлайн, на фрілансі, подорожують, намагаються досягти кар'єрного успіху та самореалізації, активно користуються різноманітними гаджетами. Принагідно зазначимо, що в тексті курсивом виокремлено запозичення з англійської: *jeans, freelance, marketing, email*. Це створює багатомовну канву тексту.

У представленій збірці Катерини Фріас також можемо ідентифікувати тип наративу як автописьмо (частково). Уже з перших сторінок авторка вплітає в художню тканину власний життєвий досвід і реальні факти – як особисті, так і загальні. У другому оповіданні головний герой, подібно до авторки, є письменником, видав власну книгу та має певний успіх: «*...empiezo a escribir. Nada tranquiliza mejor mis nervios que esto*» [Frias 2025, с. 30], «*Hola Román, tengo buenas noticias: la editorial confirmó una reimpresión adicional, la tirada se incrementa a diez mil, amigo*» [Frias 2025, с. 32]. Автописьмо властиве для літератури української діаспори, оскільки накопичений досвід еміграції потребує проговорення та осягнення, а література стає способом подолання внутрішньої кризи й має терапевтичний ефект.

Головна метафора, на якій вибудоване оповідання «Аромат жасмину» Катерини Фріас, – це, звичайно, аромат парфумів, що належить Валерії та асоціюється з домом, життєвим періодом. Це запах,

що впізнається і викликає певну реакцію, стимулює роботу пам'яті: «*Al tocar su piel, reconozco su habitual fragancia de jazmín, elegante, como antes*» [Frias 2025, с. 30]. («Доторкнувшись до її шкіри, я впізнаю її звичний аромат жасмину, елегантний, як і раніше»). На контрасті також подано інший запах – фіалковий, що належить Патрісії: «*Patricia, mi nueva acompañante, se gira hacia mí con su sonrisa juguetona y me indica la dirección. Su piel desprende el aroma del sol y violetas, una fragancia que curiosamente me relaja*» [Frias 2025, с. 3]. («Патрісія, моя нова супутниця, повертається до мене зі своєю грайливою посмішкою і вказує мені напрямом. Її шкіра пахне сонцем і фіалками, аромат, який, як не дивно, мене заспокоює»). Поміж цим – звичний аромат кав'ярні, теплий, щоденний, як простір для зустрічі двох світів: «*Enseguida me envuelve el aroma del café molido y los pasteles recién horneados, como un cálido abrazo. Me siento en la barra y le pido un café americano a la camarera de aspecto latinoamericano y bien dotada*», чи: «*Me levanto y ella me sigue con sus ojos. Mi posición me ofrece una vista privilegiada de su escote. Controlo mi mirada, ya que no es mi estilo. Con la sonrisa más atractiva que tengo, al estilo David Beckham, le pregunto cuáles son sus planes para la noche. Noto un pequeño destello de triunfo en sus ojos. Con un tono informal sugiere continuar la noche en un bar de cócteles en uno de los barrios alternativos de la ciudad*» [Frias 2025, с. 33]. («Мене одразу огортає аромат меленої кави та свіжоспечених містечок, немов теплий обійми. Я сідаю за барну стійку і прошу офіціантку латиноамериканського походження з гарною фігурою приготувати мені американо», чи: «Я встаю, а вона візуально стежить за мною. З мого місця відкривається чудовий вигляд на її декольте. Я контролюю свій погляд, бо це не в моєму стилі. З найпривабливішою посмішкою, на яку я здатний, у стилі Девіда Бекхема, я запитую її, які в неї плани на вечір. І помічаю невеликий блиск тріумфу в її очах. Неформальним тоном вона пропонує продовжити вечір у коктейль-барі в одному з альтернативних районів міста»).

Також у всьому проявляються відмінності культур і національних характерів: у вітанні й прощанні, у флірті, в манері спілкування, у ставленні до жінки. І саме в порівнянні ці риси оживають, набувають художньої ваги. Це перевага літератури української діаспори – бути цікавою для, наприклад, іспаномовного читача, але також через натяки, інтонації, запахи, манери, жести передавати типаж українця/українки, ставати дзеркалом, у якому видно «своє» і «чуже».

Проаналізуємо докладніше іспанський культурний вплив і як зображена іспанська культура в окремих деталях, зокрема на прикладі іспанського привітання та українського прощання, що мають символічне значення. Бачимо, що на початку зустрічі авторка зображує тепле іспанське привітання, яке демонструє адаптацію головного героя до нового культурного середовища: «*Me acerco a ella y para sorprenderla, al estilo español, la beso en ambas mejillas*» [Frias 2025, с. 30] («Я підходжу до неї і, щоб здивувати її, по-іспанськи цілую її в обидві щоки»). Дотик на початку – це не просто жест, а надія на побудову стосунків, на відновлення зв'язку, довіри. Наприкінці ж, навпаки, прощання відбувається вже за українським звичаєм, воно більш стримане, що повертає емоційну дистанцію між героями: «*Asiento y esta vez, al estilo ucraniano, la despido con un abrazo y un beso en la mejilla, deseándole éxito en su conferencia de trabajo y un buen viaje de vuelta. Ella se va y yo me quedo en la cafetería con la excusa de hacer alguna llamada*» [Frias 2025, с. 32]. («Я киваю і цього разу, за українським звичаєм, проводжаю її обіймами і поцілунком у щоку, бажаючи успіху на робочій конференції та щасливої дороги назад. Вона йде, а я залишаюся в кафе під приводом, що мені потрібно зателефонувати»). Заслуговує уваги і фраза: «*Mi corazón de caballero ucraniano sufre al ver esta escena: una chica sola, en una fría noche de febrero, en una ciudad desconocida...*» [Frias 2025, с. 32] («Моє українське лицарське серце болить, коли я бачу сцену: самотня дівчина в холодну лютневу ніч у незнайомому місті...»). Тут підкреслена галантність українських чоловіків, яка дещо контрастує з європейськими нормами гендерної рівності, коли кожен, наприклад, у кав'ярні оплачує за себе.

В описі погоди й природи також натрапляємо на контраст, протиставлення холоду й тепла: «*Una ráfaga de aire helado apaga de inmediato la cálida ola en mi cuerpo que estas memorias acaban de despertar. Hoy en Madrid el día no luce como suele suceder en España. Es febrero y el sol está escondido detrás de nubes plomizas, y las traicioneras ráfagas de viento, a veces mezcladas con algo húmedo, ya sea lluvia o incluso nieve, me hacen perder el equilibrio*» [Frias 2025, с. 29]. («Порив холодного повітря миттєво гасить теплу хвилю в моєму тілі, яку щойно пробудили ці спогади. Сьогодні в Мадриді день не виглядає так, як зазвичай в Іспанії. Зараз лютий, сонце ховається за свинцевими хмарами, а підступні пориви вітру, іноді змішані з чимось вологим, чи то дощем, чи навіть снігом, збивають мене з рівноваги»).

Лютий... Але навіть якщо холодно, спогади можуть зігріти серце. Цей фрагмент вирізняється поетичністю, неспішним плином оповіді, поєднуючись із діалогами: «– *Vaya frío que hace aquí, – comenta ella, algo molesta. – Me esperaba otra cosa. Ni siquiera en Kiiv se pasa tanto frío. – Exageras, – le comento...*» [Frias 2025, с. 31] («– Тут так холодно, – каже вона, трохи роздратована. – Я очікувала

іншого. Навіть у Києві не так холодно. – Ти перебільшуєш, – кажу я...») У згаданому епізоді Валерія висловлює стереотипне уявлення про теплу Іспанію. Вона порівнює відчуття прохолоди в Києві та в Мадриді, хоча фактично українські зими значно холодніші. Але «своє» тут сприймається як менш суворе та «краще», хоча об'єктивно це може бути не так. Однак це приклад психології адаптації, де якраз «своє» чи «старе» стає умовною зоною комфорту. Головний герой, на відміну від Валерії, помічаємо, вже інтегрований – холод для нього не проблема, а радше джерело натхнення.

Звичайно, читаючи літературу української діаспори, не можемо оминати теми психології еміграції та адаптації. Саме вони допомагають глибше зрозуміти стани та мотивацію дійових осіб, їхнє бачення світу. Крім того, маємо звернутися до психології творчості загалом і феномену запам'ятовування запахів. Науковці визначили, що людина здатна розрізнати мільйони запахів. Справа в тому, що нюхова цибулина, яка обробляє запахи, безпосередньо пов'язана з мигдалеподібним тілом і гіпокампом – центрами емоцій і пам'яті, тож запахи можуть ставати «сигналами», асоційованими з певними подіями, місцями або людьми, також народжувати спогади. Вони є частиною людської пам'яті, яка зберігає та відтворює візуальні, слухові, нюхові, смакові та дотикові образи. Отже, в оповіданні запах жасмину – це не лише деталь опису, а пусковий механізм сюжету, що переносить у часі, пробуджує пам'ять, впливає на творчий процес. Саме тому для літератури діаспори характерні образи запахів, дотиків, смаків, кольори, знайомі з дитинства або пов'язані з рідною землею. Жасмин, до речі, росте в Україні та в Іспанії. Його аромат – квітковий, свіжий, елегантний. У парфумерії його називають «королем ароматів». Фіалка ж, навпаки, солодка, ніжна, пудрова. На протиставленні цих ароматів вибудована оповідь і різниця між головними героїнями. Література часто використовує запах як образ-провідник, як ключ до характеру. В українській літературній традиції, скажімо, це поема Миколи Вороного «Євшан-зілля» (1899), натхнення літописною легендою про євшан (степовий полин) із сильним ароматом, що повертає пам'ять, любов до Батьківщини, пробуджує національну свідомість. Чому саме гірка трава полину виконує таку функцію? Бо, як каже українська народна легенда, саме гіркота – символ істини, а душевні страждання й тернистий шлях наворачтають людину до першопочатків, до спільноти – народу-нації.

Висновки. Світ у творах діаспорної літератури постає в розмаїтті мов, культур, ароматів, кольорів і голосів. Тому можемо підсумувати, що оповідання Катерини Фріас «Аромат жасмину» – це не лише історія про стосунки, а й чудовий приклад сенсорного письма, яке допомагає дослідити межові стани: між минулим і теперішнім, Україною та Іспанією, бажанням і потребою, коханням і симпатією, а метафоричне поле цього тексту вибудоване навколо ароматів, які виступають тригерами спогадів і рушіями сюжету. Йдеться також і про формування нових художніх стратегій у контексті війни та еміграції.

REFERENCES

Frias, K. (2025). *Tras las cortinas azules y amarillas*. Sevilla, 106 pag. (in Spanish)

Подано до редакції 16.10.2025 року
Прийнято до друку 17.11.2025 року